



Suntem români și ar trebui ca-n orice timp și-n orice loc să dovedim prin gândire, atitudine, vorbe și fapte că suntem vrednici de acest nume, întrucât el ne conferă identitate, altfel spus poziție clară și indiscutabilă în istoria omenirii și între semeni. Mă rog, este lesne de presupus că așa gândeau și de asemenea sentimente înălțătoare se lăsau călăuziți străbunii noștri de mai departe și de mai aproape, adică toți aceia care nu pregetau să fac scut din piepturile lor pentru a-și apăra “sărăcia, și nevoile, și neamul”.

Căci luptând pentru apărarea gliei străbune de poftele de înavuțire ale străinilor hrăpăreți și cruzi, ei cei mulți demonstau tuturor nepoștii purtați de vânturile istoriei că – prin trudă și continuitate – legăturile lor cu pământul dător de hrană și veșnică odihnă devin aidoma legăturilor indestructibile dintre o mamă iubitoare și fiii săi preaplecați, idee generoasă pe care semeții vulturi romani au sorbit-o din apele tulburi ale religiilor precreștine (osirianismul, isismul, mithraismul, metroacismul, dionisianismul, orfismul), pentru ca după îngenuncherea Daciei, păsările imperiale să o picure în sângele locuitorilor statornici de pe aceste meleaguri...

Dar iată că ne este dat să vedem cum românismul a ajuns o povară mult prea grea pentru majoritatea românilor din aceste vremuri de interminabilă tranziție de la ceva monstruos prin consecvența cu care erau întrebuițate de către vechiul regim mecanismele de nivelare și sterilizare intelectuală, înspre ceva năucitor de amăgitor, precum luminița de la capătul tunelului, luminiță care pe parcursul campaniei electorale are darul să însuflețească fețele hâite ale tuturor mâncătorilor de rahat și să focalizeze speranțele alegătorilor, pentru ca îndată după ce s-au văzut cu sacii în căruța scârțâitoare a puterii, guvernanții să facă tot ce le stă în putință fie pentru îndepărtarea ei până la frontiera cu viitoarea campanie, fie pentru completa ei stingere. Căci taman acest unic și mare adevăr îl conține și abecedarul democrației noastre postdecembriste atunci când glăsuiește despre politicienii politrucii și despre faptele lor de pomină:

*Sint ut sunt aut non sint (*

*Să fie toate cum sunt sau să nu mai fie).*

Prea puțini români ai zilelor noastre au habar de faptul că, ne informează distinsul istoric Neagu Djuvara în

*O scurtă istorie a românilor*

, “România este singura țară din Europa, în afară de țările mici, al cărei sentiment național este exclusiv întemeiat pe limbă”, că în vechime prin limbă se înțelegea neam sau popor, respectiv că România (chiar acest nume ilustru ce găzduiește în variantă nord-dunăreană numele eternei Rome), precum și limba română s-au afirmat pînă la parametrii deplinei consacării în lume printr-o suită de împrejurări favorabile care țin mai degrabă de miracol decât de un noroc întâmplător.

Cu toate că Alexandre Dumas opinează în

*Cei patruzeci și cinci*

că “Întâmplarea este soluția de rezervă a lui Dumnezeu”, apreciez că este mult mai rezonabil să credem că degetul lui Dumnezeu a fost prezent atât la unirea Principatelor, cât și în cei șapte ani de cărmuire ai domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Altminteri cum naiba să-ți explici că puterile garante de la acea vreme sfârșeau prin a accepta tot ceea ce deja era gata înfăptuit pe

teritoriul Principatelor: unirea, noul nume de România, trecerea anevoioasă la alfabetul latin, secularizarea averilor mănăstirești etc.

Iar limba română la rândul ei s-a descotorosit de balastul grecismelor și turcismelor, s-a îmbogățit și modernizat prin împrumuturi masive din franceză (grosul neologismelor), într-o măsură mult mai mică prin tranzitări și împrumuturi din italiană (altă limbă romanică foarte apropiată de română) sau direct din latină, pentru ca îndată după aceea prin operele marilor noștri artiști ai cuvântului (Eminescu în primul rând), ea să se impună în cultura europeană și universală ca un formidabil vehicul al noii culturi române, o cultură caracterizată printr-un adorabil echilibru între tradiție și modernism.

Prin urmare, concluzionează Neagu Djuvara, marea cultura română a avut nevoie doar de două generații pentru a se racorda la cultura occidentală (“

*lată, ne spune istoricul, un fenomen care ține de miracol!*

”), pe când marea cultură rusă – după occidentalizarea decretată de țarul Petru cel Mare prin ucaz în anul 1700 – a trebuit să aștepte circa 120 de ani ca Pușkin să-și afirme geniul în poezie și cam 150 de ani ca Gogol, Turgheniev, Dostoievski și Tolstoi să-și scrie capodoperele...

Ocupați până peste cap ba cu afacerile (în general) suspecte din țară, ba cu slugăritul în străinătate, românii nu catadicsesc să-și mai bată capul cu fleacuri precum istoria României și a limbii nației care i-a zămislit. De altminteri, ajunși în străinătate din diverse motive și pe diferite căi (cei puțini au fugit în timpul bolșevismului, grosul a plecat legal după Decembrie '89), mulți dintre românii strămutați se simt atât de confortabil în noile medii, încât nu numai că s-au hotărât să rămână până la moarte în țările ce i-au adoptat, dar – fără a lua câtuși de puțin aminte la exemplul multimilenar oferit de evrei, care rămân evrei oriunde ar viețui în lumea asta largă – ei refuză să vorbească românește chiar de la a doua generație!

Drept este că nici guvernanții postdecembriști n-au depus eforturile trebuincioase pentru întărirea raporturilor dintre diaporă și țara-mamă. Măcar așa ca pe la alte case fost comuniste (unguri, polonezi), unde relațiile de acest gen se cultivă cu grijă și dăruire de ani și ani, ceea ce înseamnă de decenii. Dar cum românii țin să fie originali în toate cele (“în NATO unși ca plătitori/ și-n Europa manglitori...”), nu puteau să se dezmintă la acest gingaș capitol și să procedeze altminteri de cum le dictează ceasul rău și destinul lor poznaș.

**AUTOR: George Petrovai**

[www.sighet-online.ro](http://www.sighet-online.ro)